

Lumpárna Čáslav „Opravdu se stane město Čáslav centrem nebezpečných odpadů?“

Čáslav, malé město s velkou skládkou umístěnou jen 500 metrů od obytných domů. Provozovatel skládky, firma AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., byl obviněn Národní centrálou proti organizovanému zločinu (NCOZ) z krácení daní s miliardovými úniky.

město Čáslav

Historie vývoje spolupráce města s AVE

V divokých devadesátých letech vznikla i skládka vlastněná městem Čáslav. Během několika let město přestalo zvládat splácet obligace, které vydalo, a dluh ve výši 200 mil. Kč (100 mil. Kč obligace, 100 mil. Kč úroky) vyřešilo pronájem skládky soukromé společnosti REO-RWE s předkupním právem za 1 tis. Kč. Než došlo k převodu skládky na společnost REO-RWE, koupila ji rakouská firma AVE – a to se všemi závazky i pohledávkami, tedy včetně smlouvy, která zajišťovala převod skládky do majetku firmy. Následně Rakušané českou pobočku AVE odprodali do českých rukou. V roce 2012 město tak prodalo skládku za 1 tis. Kč, a prostředky získanými z nájmu tedy umožnilo svůj dluh za obligace a úroky.

Jako souvislá linka provází skládku jméno Ing. Jaromíra Strnada (ČSSD), který byl v roce 1995 (v pozici ředitele a vlastníka zprivatizovaných technických služeb města TES, spol. s r.o.) příjemcem poplatků od občanů za svoz odpadu. Také

v pozici starosty skládku v roce 2012 na základě smlouvy odprodal firmě AVE za 1 tis. Kč. V srpnu 2014 bylo do sekretariátu starosty Strnada datovou zprávou doručeno rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (MŽP), které upozorňovalo na možné zneužití pojmu konstrukčních prvků. Rozhodnutí MŽP nebylo postoupeno žádnému odboru v rámci městského úřadu, místostarostovi ani právnímu zástupci města pro informaci nebo vyřízení. Minimálně od této chvíle byl podvod s pojmem konstrukční prvek starostovi Strnadovi znám.

Konstrukční prvek jako odpadový termín dle zákona o odpadech neexistuje. Nelze s ním nahradit či navýšit zákonem dovolené technické zabezpečení skládky. Přesto se tak děje a dochází k nevybírání zákonných poplatků, krácení daní, přičemž příjemcem těchto poplatků by měl být Státní fond životního prostředí ČR a město. Na základě tohoto zjištění Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) opakovaně prováděla kontroly a vyměřovala

firmě AVE pokuty, jichž je město Čáslav 50% příjemcem.

Do kauzy nevybírání poplatků za uložení odpadu na skládku v Čáslavi aktivně zasáhl i legislativní proces podáním totožných pozměňovacích návrhů poslanců Antonína Staňka (ČSSD) a Jana Zahradníka (ODS). Při projednávání protiústavních pozměňovacích návrhů (ustanovení § 155 odst. 4 a 5 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, Staňka a Zahradníka) v senátu označila místopředsdkyně senátu RNDr. Jitka Seitlová tyto návrhy jako „lumpárna Čáslav“. Tyto pozměňovací návrhy mohou pro město Čáslav znamenat ztráty v řádech desítek milionů Kč, ale bývalý senátor a staronový starosta města pan Strnad po celou dobu projednávání mlčel, a město tak nepodpořil. Díky iniciativě Ing. Ladislava Kose pak skupina senátorů podala k Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 155 odst. 4 a 5 z důvodu retroaktivity. Ústavní soud do dnešního dne nerozhodl.

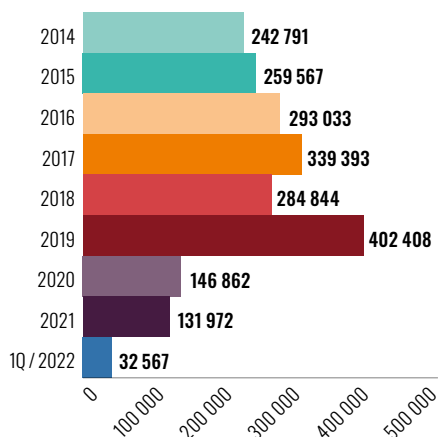
V dubnu 2018 podal pan starosta Strnad podnět na Krajský úřad Středočeského kraje k nevyměfování poplatků, ale ten byl pro chybné vypracování v květnu 2018 vrácen. Od té doby pan starosta Strnad ve snaze získat prostředky patřící městu za poplatky nepokračuje.

V listopadu 2018 nastoupil do vedení města JUDr. Vlastislav Málek a po jeho zorientování se v problematice byl zahájen systém kontrol a úspěšného vymáhání ušlých poplatků. Došlo k zásadnímu rozdílu návozu odpadu oproti získaným finančním prostředkům. Enormní rozdíl v letech 2020 a 2021 oproti roku 2019 ukazuje obrázek bilance rok za rokem.

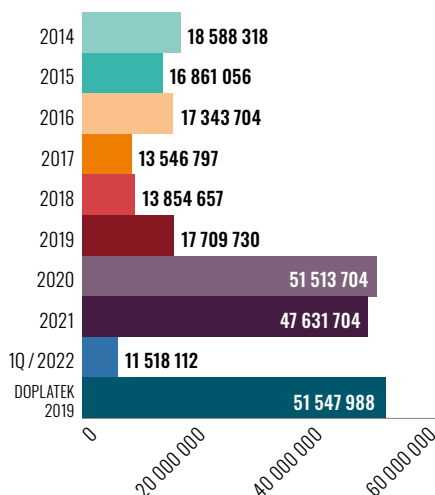
Aktuální stav sporu města s firmou AVE z hlediska poplatků

- Město Čáslav podalo žalobu na Českou republiku za nesprávný úřední postup v letech 2016 až 2017 s žalovanou částkou ve výši 101 131 448 Kč.

Bilance rok za rokem – uloženo tun

Bilance rok za rokem – poplatky městu (Kč)

o 777 936 m³. Při použití poměrového průměrného váhového koeficientu 1,3 se bavíme o 1 030 910 tunách.

Příjem města z tohoto návozu by se mohl pohybovat okolo 346 mil. Kč.

Ve výše uvedené bilanci návozu je vidět, jak životnost skládky zásadně ovlivňuje sama společnost AVE, jelikož uložené množství v tunách se během jednoho roku pohybuje od 131 po 402 tis. tun. Při rozumném průměrném návozu by skládka měla kapacitně postačit do roku 2030, kdy dle zákona o odpadech nastane zásadní změna a komunální odpad se již nebude většinou skládkovat, ale bude spalován.

Přínosy rozšíření skládky z pohledu města Čáslavi a názor okolních obcí

Rozšíření skládky o 2 mil. m³ pro město ani okolní obce přínosem není. Vzhledem k zákonu o odpadech a zlomového roku 2030 se jedná o navýšení, které bude využito především pro uložení nebezpečného odpadu a je byznysem pro firmu AVE.

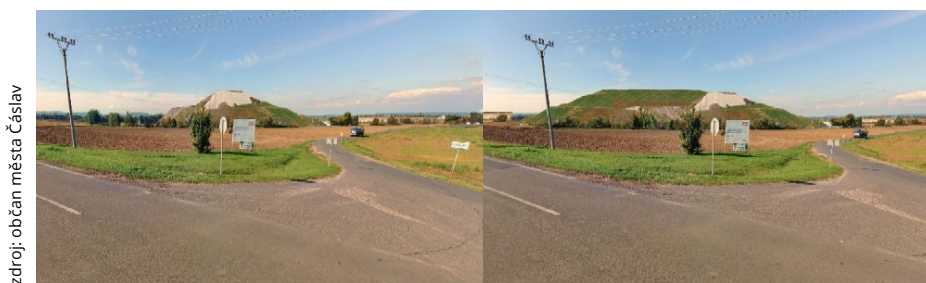
Pro nás je již firma AVE nespolehlivým partnerem, který se dopustil krácení daní směrem k našemu městu ve stovkách milionů korun. Máme za sebou vyhrožování ze strany bývalého jednatele Mužíka, ale také pokus o zastavení medializace tohoto podvodu.

Naši předchůdci udělali zásadní chybu v povolení takto ohromné skládky, která už navždy změnila panorama našeho města. Když se vracíme domů, při pohledu na město není středobodem věž kostela sv. Petra a Pavla, ale právě tato skládka. Nikdo se nezabýval vizualizací tohoto zásahu a dokonce ani proces EIA toto v roce 2022 neobsahoval.

Finanční přínos pro město: rozšíření skládky a vlastnictví překládací stanice SKO

Vlastnit překládací stanici znamená pro nás i pro okolní města a obce nezávislost. Služba v oblasti sběru, svozu a uložení odpadu, kterou nám firma AVE nyní dodává, je v průměru o 20 % vyšší, než jaký je krajský průměr. Minulý rok jsme tuto službu soutěžili dvakrát a vždy se přihlásila pouze firma AVE. Předpoklad, že by nové výběrové řízení probíhalo obdobně, je velmi pravděpodobný. Pak nám tedy nezbývalo nic jiného než akceptovat nabídnutou cenu.

Dle našeho POH města vidíme cestu ve spojení s Kutnou Horou a okolními obcemi, tak jako např. v již funkčním modelu vodohospodářských služeb (VHS). Konkrétně by se jednalo o vybudování společné překládací stanice s využitím již

zdroj: občan města Čáslav

Vizualizace skládky PŘED a PO záměru rozšíření

- Město Čáslav má na účtu finanční prostředky ve výši 88 168 400 Kč (v roce 2018 25 223 693 Kč, v roce 2019 51 547 988 Kč a v roce 2020 11 396 719 Kč), plynoucí z aktivity města v rámci návrhu na doměření poplatků za uložení odpadu na skládku (2019–2022).
- Město Čáslav podalo žalobu proti rozhodnutí MŽP a nárokuje si ve svůj prospěch částku ve výši 73 726 343 Kč.
- Registrujeme žalobu na Českou republiku za nesprávný úřední postup v roce 2018 ve výši cca 103 000 054 Kč.

Představení projektu (parametrů) rozšíření skládky

Platnost závazného stanoviska EIA z roku 2011 nebylo ze strany AVE prodlouženo, a je tak neplatné. V tuto chvíli odpovídá schválená kapacita skládky výměře 2 783 000 m³. K 1. lednu 2023 byla volná kapacita 195 936 m³. Na stávajícím tělese skládky je připravena tzv. vana s možnou kapacitou 582 000 m³. Ovšem její kapacita nemůže být využita bez platného stanoviska EIA. Na konci roku 2022 byla

na úřední desce kraje a města vyvěšena dokumentace EIA (oznámení) žádající o rozšíření skládky o 12 ha a 2 mil. m³ nad rámec výše zmiňované vany.

Soulad projektu se strategickými dokumenty města v oblasti odpadového hospodářství

Na základě nového zákona o odpadech si město v minulých letech nechalo zpracovat apolitický strategický dokument svého odpadového hospodářství (plán odpadového hospodářství – POH). Rozšíření skládky o 2 mil. m³, přičemž se jedná o ukládání zejména nebezpečného odpadu, je v rozporu s POH města a kraje a dle jednání na MŽP s panem ministrem Petrem Hladíkem také v rozporu s POH ČR.

Kapacita a životnost skládky v řeči čísel: opravdu je nutné její rozšíření?

Jak bylo výše uvedeno, rozšíření skládky o 2 mil. m³ není nutné z pohledu města, kraje ani státu. Samozřejmě pro AVE to je byznys. Ten už ale v Čáslavi nechceme. Průnik potřeb a společného souhlasného pohledu je v povolení využití kapacity připravené vany, v součtu s volnou kapacitou skládky k 1. lednu 2023 se jedná

Vizualizace 2 mil. m³ – na Čáslavském náměstí

Doprava na veřejných komunikacích

Model dopravy:

	stávající stav *	budoucí stav
	počet jízd / rok	
návoz odpadů	41 247	55 188
odvoz produktů	796	19
odvoz skládkové vody	706	786
celkem	42 749	75 264
nezahrnutých 5 %	2 138	3 763
celkem	44 887	79 027

* objem přepravovaného materiálu vycházel z průměru za roky 2015–2019 (rok 2020 není uvažován jednak z důvodu covidu, jednak z důvodu odklonění části doávek odpadů od skládkování)

Pozn.: Denní provoz – ve stávajícím stavu bylo uvažováno 182 jízd/den a v budoucím stavu (při plném naplnění kapacit) 380 jízd/den

fungující svozové firmy MVE PLUS, která je dnes vlastněna městy Čáslav a Kutná Hora.

Finanční přínos z rozšíření skládky od roku 2030 je závislý na několika parametrech. Předpokládám, že z KO bude příjem cca 5 mil. Kč ročně, a pak je tu příjem města z NO ve výši 1 tis. Kč za tunu. Co se ale povedlo skládkařům prolobbovat, respektive legalizovat, jsou konstrukční prvky pod názvem technologický odpad. Ten je zatížen poplatkem pouze 45 Kč za tunu odpadu, který je sice 100% příjmem města, ale jeho výše je vlastně úsměvná. Telefonicky jsem kontaktoval ČIŽP, kde jsem se chtěl dozvědět, co je za technologický odpad vůbec považováno. ČIŽP také neví a již několik měsíců se čeká na metodu od MŽP. To ve výsledku znamená, že nyní není možné vykazování technologických odpadů kontrolovat.

Pak se musíme ptát, zrodila se tak nová šedá zóna pro oživení konstrukčních prvků aneb legální krácení daní? Jen

Záměr rozšíření skládky

město Čáslav bylo dle NCOZ připraveno o 1 mld. Kč, stát o několik miliard. Byl profunkční model zřízen i na jiných skládkách ve vlastnictví firmy AVE?

Aktuální stav procesu EIA 2022

EIA z roku 2022 žádající rozšíření skládky o 2 mil. m³ byla vrácena k přepracování, a to díky aktivitě občanů. Rada města pod vedením staronového starosty pana Strnada a jeho viditelného lobbingu za firmu AVE nepodalala jedinou odůvodněnou námitku, mlčela, a udělala tak maximum pro to, aby EIA prošla. Nyní má zpracovatel dokumentace EIA tři roky na dopracování.

Postoj aktuálního vedení města k projektu rozšíření skládky

Rada města mlčela nebo lhala a radila se pouze se zástupci společnosti AVE. Veřejné zasedání zastupitelstva odmítala a dne 6. března 2023 proběhlo jednání zastupitelů s AVE, kam měli zakázaný vstup občané i petenti. V Čáslavi se zvedla velká vlna nevole veřejnosti a za 5 dní bylo posbíráno bezmála 1 400 podpisů. Následně pan starosta Strnad přislíbil mimořádné veřejné zasedání zastupitelstva, které by se mělo konat do poloviny dubna roku 2023.

(Ne)diskuze s občany a jejich obavy

Diskuzi s občany si zprostředkovali sami občané. Až v nejzazší termín před ukončením podání připomínek k dokumentaci EIA komunikovali rada města a zástupce firmy AVE s občany na veřejném setkání.

Největší obavy u občanů budí enormní nárůst dopravy a s tím spojené zvyšující se míry hluku a prašnosti. A samozřejmě také nechceme být celorepublikovým centrem nebezpečného odpadu. Skládky

ka stojí na návětrné straně města, a to 500 metrů od obytných domů.

Připomínky uplatněné v procesu EIA 2022

Ze strany občanů a spolků bylo podáno přes 30 vyjádření s desítkami odůvodněných námitek. V tomto nás podpořila i rada Středočeského kraje, která také poslala své odůvodněné námítky na MŽP. Jediný, kdo v tom své občany nechal, byl pan starosta Strnad a pod jeho vedením celá rada města. Ani koaliční zastupitelé města se nezapojili a nepomohli. Existují domněnky, že právě firma AVE byla sponzorem komunální politické kampaně pana starosty Strnada. Když byl vyzván, aby doložil financování této kampaně, tak odmítl.

Výstupy analýzy paní doktorky Vrbové, zpracovatelky POH města

Paní doktorka Vrbová je specialistka v oboru odpadového hospodářství a je také připravena vše s městem konzultovat. Nebyla však stávající radou města k jednání přizvána, konzultantem rady je firma AVE.

Výstupy paní doktorky Vrbové jsou veřejně dostupné na webových stránkách města. Z jednání ze dne 6. 3. 2023 bylo bohužel patrné, že se rada města se strategickým dokumentem odpadového hospodářství města nezaobírala a jeho obsah nezná. Tento dokument nám přesně říká, jak řešit OH krok za krokem a stát se soběstačnými s finanční úsporou.

Návrhy řešení a priority města

Město v předešlých 4 letech plnilo strategický dokument OH, proběhla změna smlouvy s AVE a živnostníky, vybudovalo nová místa pro tříděný odpad a sběrné místo, zajistilo vlastní odpadkové koše a jejich pravidelný svoz, probíhala zde pravidelná osvěta a došlo také k získání dotace pro vybudování 16 stanovišť s polopodzemními kontejnery. V roce 2021 bylo započato jednání k získání pozemků pro vybudování překládací stanice a probíhala jednání s městem Kutná Hora. V příštím roce by mělo k svozu SKO docházet 1 × za 14 dní a s tím i k masivní osvětě, jak správně třídít odpad. Aktuálně je třídění v Čáslavi na úrovni 34 %, což je velmi málo, a je třeba zabrat a rychle se dostat k hranici 65 %.

Důležité je nezastavit jasně definované kroky OH města, jinak nezbyde než být v područí AVE. Tam dnes jasně a bez zastírání směřuje pan starosta Strnad. Občané ale ukázali, že dokáží hájit zájmy města i bez jeho politického vedení, a je zřejmé, že tento boj za čistější Čáslav nekončí.